

FİLDİŞİ SAHİLİ

A. Genel Bilgiler (2023)

Resmi Adı	: Fildişi Sahili Cumhuriyeti
Resmi Dili	: Fransızca
Yönetim Biçimi	: Üniter Cumhuriyet
Başkenti	: Yamoussoukro
Devlet Başkanı	: Alassane Ouattara
Başbakan	: Robert Beugre Mambe
Önemli Tarihler	: 7 Ağustos 1960 (Fransa'dan Bağımsızlık)
Yüzölçümü	: 322.463 km ²
Nüfusu	: 31.98 milyon kişi
Para Birimi	: Batı Afrika CFA Frangı
Para Birimi Paritesi	: 1 TL = 17,44 CFA (02.09.2024 itibariyle)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Fildişi Sahili Ülke Masası

B. Temel Ekonomik Göstergeler (2023)

GSYİH	: 79,98 milyar \$
Kişi Başına Milli Gelir	: 2.572 \$
GSYİH Büyüme Oranı	: 6,2 %
GSYİH Dağılım Oranı	: Tarım: 20.1 % Sanayi: 26.6 % Hizmetler: 53.3%
Ana Sanayi Sektörleri	: gıda maddeleri, içecekler; ağaç ürünleri, petrol arıtma, altın madenciliği, kamyon ve otobüs montajı, tekstil, gübre, inşaat malzemeleri, elektrik
Enflasyon Oranı	: 4,4 %
İşgücü	: 11 milyon kişi
İşsizlik Oranı	: 2,4 %
İhracat	: 18,3 milyar \$
İthalat	: 18,8 milyar \$

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Fildişi Sahili Ülke Masası, Trademap ve CIA World Factbook Country Report

C. Dış Ticaret Verileri (2023)

1. Genel Dış Ticaret Verileri

(Milyar \$)	2021	2022	2023
İhracat	15,3	16,3	18,3
İthalat	13,9	17,9	18,8
Ticaret Hacmi	29,2	34,2	37,1
Denge	1,4	-1,6	-0,5

Kaynak: Trademap

2. Başlıca İhraç Ürünleri (2023):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyar \$)
18	Kakao ve kakao müstahzarları	5,8
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral muımlar	2,8
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	2,3
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	2
08	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	1,5
Diğer		3,9
Toplam		18,3

Kaynak: Trademap

3. Başlıca İthal Ürünleri (2023):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyar \$)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral muımlar	4,8
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	1,5
89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	1,4
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1,2
10	Hububat	1
Diğer		8,9
Toplam		18,8

Kaynak: Trademap

4. İhracatında Başlıca Ülkeler (2023):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde (%)
Hollanda	2.112	11.5
İsviçre	1.947	10.6
Mali	1.589	8.7
Malezya	912	5
Vietnam	912	5
Türkiye (18.)	321	2

Kaynak: Trademap ve TÜİK

5. İthalatında Başlıca Ülkeler (2023):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde (%)
Çin	2.795	14.8
Nijerya	2.642	14
Fransa	1.052	5.6
Hindistan	982	5.2
ABD	735	3.9
Türkiye (17.)	272	1.4

Kaynak: Trademap ve TÜİK

D. Türkiye – Fildişi Sahili Ticari İlişkileri

1. Türkiye – Fildişi Sahili Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2021	431	396	35	827
2022	417	317	100	734
2023	272	321	-49	594

Kaynak: TUIK

2. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Fildişi Sahili'ne İhracatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	23.8
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	20
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	17.3
39	Plastikler ve mamulleri	15.9
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	15.8
Diğer		179
Toplam		272

Kaynak: TUIK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Fildişi Sahili Ülke Masası

3. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Fildişi Sahili'nden İthalatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
18	Kakao ve kakao müstahzarları	221.6
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	66.2
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	24.8
23	Gıda sanayinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	4.8
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	1.3
Diğer		2,3
Toplam		321,3

Kaynak: TUIK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Fildişi Sahili Ülke Masası

4. Türkiye ile Fildişi Sahili Arasında İmzalanan Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

Fildişi Sahili ile ülkemiz arasında **Serbest Ticaret Anlaşması** bulunmamaktadır.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Kabul Tarihi
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması	2005	2007
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Protokolü	2016	2020
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşması	2016	2022

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Fildişi Sahili Ülke Masası

5. İzmir – Fildişi Sahili Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2021	24,8	2,3	22,5	27,1
2022	26,3	1,5	24,8	27,8
2023	15,9	0,9	15	16,8

Kaynak: TUIK

6. Ürünler Bazında İzmir'in Fildişi Sahili'ne İhracatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	2,8
24	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	1,7
15	Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar; hayvansal ve bitkisel mumlar	1,6
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	1,3
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	1,1
Diğer		7,1
Toplam		15,9

Kaynak: TUIK

7. Ürünler Bazında İzmir'in Fildişi Sahili'nden İthalatı / 2023

GTIP	Fasıl	Bin \$
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	709
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	224
Diğer		8
Toplam		941

Kaynak: TUIK

8. Fildişi Sahili ile İlgili Diğer Önemli Hususlar:

1.Vize

Resmi pasaportlar (Diplomatik, Hizmet ve Hususi) ilk giriş tarihinden itibaren her altı ay içerisinde **90 günü aşmamak kaydıyla vizeden muaftır.**

Umuma Mahsus Pasaport hamili Türk vatandaşlarına vize **uygulanmaktadır.**

Fildişi Sahili'ne seyahat edebilmek için sarı humma aşısı yaptırılması zorunludur. Sarı humma dışındaki aşılar ihtiyaridir. Sınır kapılarında aşı kartı sorulmaktadır.

Fildişi Sahili'ne seyahat edecek vatandaşlarımızın sağlık önlemleri ve uygulanacak aşilar konularında T.C. Sağlık Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü'nden bilgi almaları yararlı olacaktır.

2. Fildişi Sahili Sermayeli Şirketler (31.12.2023 tarihi itibariyle)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yabancı Sermayeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre **Türkiye'de 11 adet Fildişi Sahili sermayeli şirket bulunmakta olup, İzmir'de ise Fildişi Sahili sermayeli şirket bulunmamaktadır.**

3. Ulaşım

İzmir'den Fildişi Sahili'ne aktarmasız uçuş bulunmamakta olup, Fildişi Sahili'nin büyükşehirlerinden Abican'a haftanın her günü **THY, EgyptAir, Pegasus ve Ajet** firmaları tarafından en az bir aktarmalı (İstanbul'dan) uçuş seferleri düzenlenmektedir.

4. Odamıza Yapılan veya Odamızın Gerçekleştirdiği Önceki Ziyaretler / Organizasyonlar

TARİH	ETKİNLİK TİPİ	GELEN HEYET/TEMSİLCİ	KARŞILAYAN / KATILAN
12.04.2013	Diplomatik Misyon Ziyareti	Fildişi Sahili Büyükelçisi ve Dış İşleri Bakanlığı Genel Sekreteri Claude Beke DASSYS	H. İbrahim Gökçuoğlu
1.09.2015	Yabancı Heyetler / Yabancı Firma Temsilcileri	Fildişi Sahili Ticaret Bakanı Özel Kalem Müdürü Sayın Nazaire Gounongbé ve beraberindeki heyetin Odamızı ziyareti	EIM
17.08.2017	Diplomatik Misyon Ziyareti	İEF kapsamında Fildişi Sahili Cumhuriyeti Ticaret Bakan Kıdemli Danışmanı ve beraberindeki heyetin ziyareti	Erdoğan Çiçekçi

5. Ek Bilgiler

Türkiye - Fildişi Sahili İlişkileri

Türkiye ile Fildişi Sahili arasındaki diplomatik ilişkiler 1964 yılında tesis edilmiştir. 1964 yılından 2009 yılına kadar Fildişi Sahili'ne Dakar Büyükelçiliğimizce akredite olunmuş; Abidjan Büyükelçiliğimiz 15 Kasım 2009 tarihinde faaliyete geçmiştir. Fildişi Sahili'nin Cumhurbaşkanı Ouattara'nın göreve gelmesinden sonra yurtdışında açılan ilk Büyükelçiliği olan Ankara Büyükelçiliği ise Şubat 2013'te hizmete girmiştir.

Alassane Ouattara'nın Cumhurbaşkanı seçilmesi akabinde Fildişi Sahili'nin aşamalı olarak istikrara kavuşmasını müteakiben 15-16 Aralık 2014 tarihlerinde dönemin Dışişleri Bakanı Charles Koffi Diby'nin ülkemize gerçekleştirdiği çalışma ziyareti ve ardından 25-28 Mart 2015 tarihleri arasında Cumhurbaşkanı Ouattara'nın Türkiye'ye yaptığı resmi ziyaret ilişkilerimize önemli bir ivme kazandırmıştır. 28-29 Şubat 2016 tarihlerinde Sayın Cumhurbaşkanımız, beraberinde Sayın Bakanımızın ve diğer Bakanların da bulunduğu geniş bir heyetle Fildişi Sahili'ne resmi bir ziyarette bulunmuşlardır. Ziyaret kapsamında ülkemiz ile Fildişi Sahili arasında eğitim, güvenlik, ekonomi, teknoloji ve kalkınma alanlarında dokuz belge imzalanmıştır.

Fildişi Sahili Dışişleri Bakanı Kandia Camara 14-15 Mart 2022 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Ülkemiz ile Fildişi Sahili arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin ahdi temelini 2005 yılında imzalanan Ticaret Anlaşması ile Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması oluşturmaktadır.

Sahraaltı Afrika'daki en önemli ilk altı ticaret ortağımızdan biri olan Fildişi Sahili, Fransızca konuşulan Sahraaltı Afrika'daki en büyük ticaret ortağımızdır.

Temmuz 2012'den bu yana, Türk Hava Yolları tarafından Abidjan'a haftada 7 kez doğrudan seferler gerçekleştirilmektedir. Covid-19 salgını döneminde aksayan seferler Temmuz 2020'den itibaren yeniden aynı frekansla başlamıştır.

Ülkemiz Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) aracılığıyla sağlık, gıda, eğitim, bilim, ulaşım gibi çeşitli alanlarda Fildişi Sahili'ne kalkınma yardımlarında bulunmaktadır.

TMV'nin Fildişi Sahili'nde bir okulu bulunmaktadır.

Fildişi Sahili'ne İhracatta Başlıca Potansiyel Sanayi Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler
2	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
3	Demir veya Çelikten Eşya	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.
4	Elektrikli makina ve cihazlar	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar
5	Seramik mamulleri	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.
6	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları
7	Elektrikli makina ve cihazlar	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler

8	Kauçuk ve kauçuktan eşya	Kauçuktan yeni dış lastikler
9	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
10	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları
11	Mobilyalar, aydınlatma cihazları, prefabrik yapılar	Prefabrik yapılar
12	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb makinalar
13	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Özel amaçlı motorlu taşıtlar (kurtarıcılar, vinçli, itfaiye, beton karıştırıcılı, yol süpürme, zift vb taşıtları)
14	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları
15	Adi metallerden çeşitli eşya	Adi metallerden eğilip bükülebilen borular (boru bağlantı parçalarıyla birlikte olsun olmasın)
16	Plastikler ve plastiklerden eşya	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)
17	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları
18	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Yiyecek ve içeceklerin sınai amaçlarla hazırlanması veya imaline mahsus makina ve cihazlar
19	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar
20	Mobilyalar, aydınlatma cihazları, prefabrik yapılar	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları
21	Çeşitli imalat eşyaları	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya
22	Optik, fotoğraf, ölçü, tıbbi alet ve cihazlar	Gaz, sıvı ve elektrik sayaçları (bunların kalibre cihazları dahil)
23	Elektrikli makina ve cihazlar	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları
24	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)
25	Pamuk	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içerenler)(m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)

Fildişi Sahili'ne İhracatta Başlıca Potansiyel Tarım ve Gıda Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Balıklar ve kabuklular, yumuşakçalar ve diğer suda yaşayan omurgasızlar	Balıklar (dondurulmuş)
2	Yenilebilir sebzeler ve bazı kök ve yumrular	Soğan, şalot, sarımsak, pırasa ve diğer soğanımsı sebzeler (taze/soğutulmuş)
3	Değirmencilik ürünleri; malt; nişastalar; inülin; buğday gluteni	Bulgur, irmik, topak halinde hububat ve pelletler
4	Tahıl, un, nişasta veya süttten elde	Tatlı Bisküvi ve Gofretler

	edilen müstahzarlar; pastacılık ürünleri	
5	Sebze, meyve, sert kabuklu yemişler veya bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	Domates (sirke/asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)
6	Çeşitli yenilebilir müstahzarlar	Maya
7	Sebze, meyve, sert kabuklu yemişler veya bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	Meyve ve sebze suları
8	Sebze, meyve, sert kabuklu yemişler veya bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	Konserve Sebze (Bezelye, patates, zeytin, fasulye vb.)
9	Yenilebilir meyve ve kuruyemişler; narenciye veya kavun kabuğu	Elma, armut ve ayva (taze)
10	Yenilebilir meyve ve kuruyemişler; narenciye veya kavun kabuğu	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)
11	Kakao ve kakao mamulleri	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarlar
12	Şekerler ve şekerlemeler	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)
13	Çeşitli yenilebilir müstahzarlar	Soslar ve müstahzarları; çeşni/lezzet verici karışımlar; hardal unu, irmiği ve hazır hardal
14	Tahıl, un, nişasta veya süttten elde edilen müstahzarlar; pastacılık ürünleri	Makarnalar ve kuskus
15	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer suda yaşayan omurgasızlardan elde edilen ürünler	Hazırlanmış/konserve edilmiş balıklar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızların hülasa ve suları